

**SERVICIUL DE INFORMAȚII ȘI SECURITATE
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 166 tel. 022-239-625, fax 022-234-068, e-mail: sis@sis.md

**Evaluarea implicării Federației Ruse în
procesele electorale din Republica Moldova în
2024-2025**

I. INTRODUCERE

În procesul realizării obiectivelor anuale, Serviciul a colectat și analizat date care indică asupra unui nivel fără precedent al intensității acțiunilor săvârșite de către Federația Rusă orientate la ancorarea Republicii Moldova în spațiul său de influență. Mecanismul hibrid aplicat vizează în special **atacuri la adresa proceselor democratice și compromiterea vectorului de integrare europeană**.

În baza datelor operative colectate, confirmate și sistematizate de către Serviciu, considerăm că Federația Rusă își menține drept scop strategic atragerea Republicii Moldova în zona sa de influență. În această ordine de idei, **obiectivele tactice urmărite** pentru următorii doi ani sunt:

- **2024 – compromiterea referendumului pentru integrare europeană, imixtiune în cadrul alegerilor prezidențiale, precum și compromiterea candidaților politici care se asociază cu acesta.**
- **2025 – accesarea partidelor politice aflate sub influența Federației Ruse în Parlamentul Republicii Moldova cu scop de a crea o majoritate pro-rusă sau cel puțin moderată față de integrarea europeană.**

Datele din posesie indică asupra unei strategii pentru anii 2024-2025, care va include 3 elemente principale, intercalate între ele:

1. Susținerea actorilor politici aflați sub control direct sau indirect al Federației Ruse.

a. Actori politici deschis declarați pro-Federația Rusă. Aceștia au legături directe și confirmate cu serviciile speciale, consultanți politici, grupuri criminale organizate, administrația prezidențială de la Kremlin, grupuri oligarhice.

b. Actori politici declarați „pro-naționali”. Respectivii vor opta pentru o politică externă neutră, invocând faptul că desfășoară activități în interese naționale, principiul de bază care este accentuat că necesită a fi apărat este cel al „neutralității”. Acești actori ar avea contacte cu exponenți ai Federației Ruse într-o formă camuflată.

c. Actori politici conectați la grupuri criminale organizate conduse de cetățeni ai Republicii Moldova, aflați în căutare, aceștia sunt parte a scenariului Federației Ruse.

2. Crearea mai multor crize, cu magnitudini diferite, în mai multe domenii ale vieții socio-politice.

- a. Crize în domeniul economic;
- b. Crize sociale;
- c. Ciocniri sociale pentru a instiga la ura interetnică;
- d. Crize de securitate sau ordine publică, inclusiv în regiunea UTAG și/sau „rmn”.

3. Atac informațional de amploare pentru a amplifica efectul psihologic al crizelor.

- a. Utilizarea pe larg a rețelelor sociale, în special canalele de Telegram;
- b. Tentative de a restabili sau de a construi canale TV pentru a propaga mesajele necesare;
- c. Plasarea în spațiul public a informațiilor false, dar cu impact mediatic major.

Fiecare din elementele strategiei enunțate are un **set de actori și instrumente utilizate**.

Serviciul a sistematizat datele din posesie despre aceștia și le prezintă mai jos.

II. OBIECTIVELE OPERAȚIONALE ALE IMPLICĂRII

În anul 2024, acțiunile de influență ale Federației Ruse se vor axa pe următoarele direcții:

1) Referendumul pentru integrarea europeană va fi ținta discreditării. Scenariul aplicat include crearea premiselor pentru a scădea prezența la vot și/sau compromiterea ideii referendumului:

Potrivit evaluărilor, de către partea rusă se mizează pe opțiunea de „boicot”, „votul împotriva” și/sau încadrarea unei întrebări în cadrul referendumului/vehiculată informațional care să asocieze integrarea europeană cu aderarea la alianțe și blocuri militare.

Totodată, anticipăm în perioada următoare intensificarea în spațiul informațional, inclusiv a mesajelor că **„integrarea europeană a Republicii Moldova este echivalentă cu pierderea neutralității și dezghețarea conflictului militar transnistrean”.**

2) În alegerile prezidențiale din 2024 și parlamentare din 2025, obiectivul vizează subminarea șanselor candidaților pro-europeni paralel cu potențarea unui candidat agreabil (fie controlat direct de regimul de la Kremlin, fie cu viziuni anti-rusești moderate, cu care ulterior „se va putea de discutat”).

- La nivelul lunii noiembrie 2023, Serviciul a intrat în posesia informațiilor privind intențiile serviciilor de inteligență ruse de a demara o operațiune de compromitere a conducerii Republicii Moldova.
- Având în vedere că în studiile realizate de către serviciile de inteligență ruse, candidații agreeți/susținuți de Federația Rusă au șanse reduse pentru mandatul de președinte, evaluăm că **tacticile care vor fi aplicate urmează a fi valorificate în interesul regimului de la Moscova de facto la alegerile parlamentare din 2025.**
- Din această perspectivă, este de anticipat și faptul că măsurile aplicate la alegerile prezidențiale și referendum vor viza și **micșorarea numărului de votanți (generarea unei stări de revoltă, dezamăgire, boicot).**

3) Amplificarea tendințelor radicale, de natură separatistă, în zona de sud a Republicii Moldova, în special UTA Găgăuzia. Continuarea acțiunilor pe dimensiunea **compromiterii eforturilor de apropiere a Chișinăului de zona UTAG**, realizată în paralel cu acțiuni de apariție a „riscurilor secesioniste”, retorică anti Chișinău, anti-UE și ideii de „referendumuri pentru decderea dreptului asupra politicii externe a Găgăuziei”.

4) Utilizarea în continuare a potențialul uman din regiunea transnistreană în acțiuni hibride anti-Chișinău în contextul proceselor politice din Republica Moldova pe fundalul invocării unei așa-numite presiuni economice puse de Chișinău pe regiune.

De menționat că Kremlinul ar putea să-și modifice retorica în raport cu tematica economică și să utilizeze și alte teze precum:

- persecutarea populației rusolingve;
- încălcarea drepturilor cetățenilor ruși/politica rusofobă a Chișinăului;
- distrugerea sistemului ecleziastic al Republicii Moldova/necesitatea acționării în vederea conservării BOR;
- aspecte de politică externă a Chișinăului – abordate distorsionat, cum ar fi relațiile R.Moldova cu România și/sau blocul NATO etc.

III. ACTORI IMPLICAȚI

Elemente ale influențelor hibride din partea Federației Ruse au la bază imixtiuni în afacerile interne ale Republicii Moldova cu **implicarea actorilor politici, structuri asociative/ grupuri pro-ruse de influență, companii informativ-analitice**, conectate factorului rus precum și **grupuri separate de cetățeni** finanțați clandestin de către centrele subversive externe.

1) Reieșind din situația de moment, forța motrice, **inclusiv predispusă spre măsuri care să provoace radicalizări și violențe**, este **gruparea lui Ilan ȘOR**, prin extensiile sale socio-politice.

Ilan ȘOR are drept **sarcină principală, pentru anul 2024, compromiterea rezultatelor referendumului**. Această perspectivă de comportament se pliază și pe faptul că este puțin probabil ca ȘOR să aibă un „candidat puternic”, totodată alte formațiuni nu se vor asocia cu acesta, însă promovarea narativelor antieuropene de pe pozițiile anumitor partide politice în campania prezidențială îi vor crea avantaje la alegerile parlamentare.

Punctul forte al grupării ȘOR constituie **controlul asupra factorilor de conducere a unor regiuni cu implicații autonomist-separatiste**.

2) Date de primă sesizare atestă indicatori de **reanimare de către Federația Rusă a doctrinei „suverane/stataliste” în Republica Moldova**. Vectorul de acțiune a grupărilor așa -numite „stataliste” urmează să fie axat pe principii populiste, „abordări invocate a fi patriotic-naționaliste” – aspectul de **suveran, neutralitate**, abordarea **principiului „prin noi înșine”**, dar care în realitate este **sincronizat la aceeași retorică rusească**.

Totodată, o parte din acele entități conectate la doctrină se bucură de suport financiar direct și/sau indirect din partea **grupului criminal „ȘOR”, iar activul acestora se evidențiază prin viziuni pro-ruse evidente**.

Cu o probabilitate înaltă structurile date sunt ghidate de serviciile de informații ruse sau centre de influență din F. Rusă conexe Administrației Președintelui de la Kremlin, **și diseminează narativele strategice promovate de Federația Rusă în raport cu Republica Moldova**.

În acest sens, Serviciul investighează indicatorii de imixtiune ale Rusiei în afacerile interne ale R. Moldova, inclusiv prin prisma reanimării elementelor de „coloană a V-a”, deja cunoscuți serviciului, camuflate sub „interesul național suveran”:

În perspectiva **alegerilor prezidențiale** se conturează premise de coalizare, sub auspiciul de la Kremlin, a forțelor enunțate, cu atragerea și altor a.n. forțe stataliste, în vederea **promovării speculațiilor cu privire la „afectarea suveranității prin integrarea în UE”**.

3) Deținem date despre un actor conectat la factorul rus, care încearcă să se plaseze în fața Kremlinului ca principala forță de opoziție antieuropeană și **apărătoare a narativului că „cooperarea cu Rusia este în interesul R.Moldova”**, pentru a obține sprijin și finanțare la alegerile din 2024 și 2025.

Deși Moscova îl acceptă pentru a disemina mesajele pro-Kremlin și anti-UE, acesta nu mai este văzut drept un „partener” fiabil în scenariile F. R use pentru R. Moldova.

4) Totodată, o serie de actori cu potențial de influență în sectorul social-politic, pot favoriza ingerința Rusiei în alegeri prin participarea la derularea proiectelor subversive, având de fapt scopuri personale de soluționare a „problemelor cu legea”.

În realizarea procesului de colectare de indicatori de risc pe speță, se conturează **tendințe de consolidare a foștilor lideri/membri activi ai unei formațiuni politice, participante la procesul cunoscut drept „uzurparea puterii de stat”, care urmăresc revenirea în circuitul politic național și intențiile de a schimba puterea politică de la Chișinău sub orice formă – miza de bază – parlamentarele 2025**. La fel, au fost fixate întrunirile secrete organizate inclusiv pe teritoriul unui stat străin, precum și asocierea cu **reprezentanți ai lumii interlope**.

IV. INSTRUMENTE ȘI TACTICI

1. Spațiul informațional va continua să reprezinte principalul instrument de influență, gestionat atât la nivelul serviciilor speciale ruse (*centrele de propagandă controlate de aceștia*), cât și la nivelul actorilor social-politici din R. Moldova (*de sine stătător*), conectați cu factorul rus.

- **Telegram, TikTok:** la această etapă fixăm **numărul în creștere al canalelor promotoare de propagandă**. Totodată anticipăm intensificarea plasării pe anumite canale populare a „dezvăluirilor”, „deconspirărilor acțiunilor ilicite ale guvernării” și asocierea acestor manifestări cu integrarea europeană;
- **Facebook:** pagini anonime, publicitate sau crearea de evenimente cu caracter radical/extremist, cu scopul incitării, testării reacțiilor/evaluării asupra numărului de susținători;
- Presa scrisă și online, **investigații jurnalistice sau publicarea unor pretinse cercetări pe probleme de interes public prioritar pentru R. Moldova**, inclusiv în **spațiul informațional occidental**;
- Televiziuni – deschiderea unor **noi televiziuni** sau achiziționarea unor din cele existente; **migrarea conținutului** propagandistic de la un canal la altul în cazul aplicării sancțiunilor/retragerii licenței; **trecerea produselor TV pe dimensiunea spațiului virtual**.

În plan concret de **narative în scop de influență electorală**, anticipăm următoarele subiecte de propagandă (*și derivatele acestora*):

- propagarea de „hate-uri” la adresa factorilor de conducere din R. Moldova;
- învinuirea autorităților de rusofobie, de nerespectare a drepturilor minorităților și intenția de a închide toate sursele de informare în limba rusă;
- intenția de a limita numărul votanților pentru unii candidați;
- „integrarea europeană a R. Moldova este echivalentă cu pierderea neutralității și dezghețarea conflictului militar transnistrean”;
- „se va da ordin ca moldovenii să plece la război în Ucraina”;
- „se vrea ca R. Moldova să intre în NATO și să facă unirea cu România”;
- „dacă vom susține referendumul, R. Moldova va fi obligată să asigure transportarea armamentului în Ucraina și astfel Federația Rusă ar putea să declanșeze atacuri militare”;
- intenția de eliminare a autonomiei Găgăuziei – iar prin aceasta alimentarea focarelor de rezistență regională, care să se expună critic în contextul acțiunilor Chișinăului în parcursul european;
- „impunerea imediată după referendum a valorilor netradiționale” reieșind din faptul că R. Moldova trebuie să-și armonizeze legislația cu cea din UE etc.;
- „statalitatea R. Moldova este atacată și cetățenii trebuie să se unifice pentru a o apăra”;
- accente pe principiul neutralității și „prieteniei atât cu Estul, cât și cu Vestul”.

În primăvara anului 2024, ar urma activizarea pe arena politică a formatorilor de opinie cu o agendă euro-sceptică nedeclarată, care indirect vor promova imaginea unui candidat independent **în jurul căruia să se alinieze mai multe forțe de centru-stânga**.

2. Protestele vor continua să fie instrumentul utilizat pentru erodarea progresivă a încrederii în actuala guvernare, cu scopul asocierii acesteia și implicit vectorul european cu „degradarea stării economice, sărăcirea populației etc.”.

Informațiile atestă perspective de reluare a protestelor **începând cu luna martie 2024 cu un substrat pro-rus accentuat și apărarea vectorului eurasiatic**.

Potrivit informațiilor se intenționează schimbarea modului de derulare al protestelor, prin cooptarea unor persoane care ar fi **„predispușe la o confruntare agresivă cu forțele de ordine și alte acțiuni mai violente”**.

Nu este exclusă intenția de organizare a **destabilizărilor post alegeri**, prin exploatarea narativelor expuse, iar pe acest fundal, un rol important ar urma să-l aibă **exponenții grupării criminale „BULGARU”**, prin antrenarea sportivilor, mediilor criminale, foști angajați ai organelor de forță asociați la grupări criminale.

3. Continuarea exploatării „regionalizării”

Direcțiile principale se conturează a fi continuarea **creării polului regional de putere în UTAG**, loial factorului rus, pentru aplicarea **„pârghiilor de șantaj” în raport cu autoritățile centrale ale țării**, inclusiv din perspectiva **amplificării problemelor separatist-autonomiste ale țării**.

Realizarea scopului se materializează prin **sprijinul unor persoane fidele interesului factorului rus, pentru a se menține în procesul decizional local**.

Amintim că agravarea implicațiilor pentru UTAG ale acestei amenințări, cu impact de subminare a proceselor decizionale din autonomie în interesul unui stat străin, au demarat în urma câștigării, în luna mai 2023, de către **Evghenia GUȚUL** a alegerilor pentru funcția de bașcan – persoană învinuită în **dosarul penal privind finanțarea ilegală a PP „ȘOR”, propulsată, prin mecanisme de finanțare ilicită, de pe pozițiile partidului declarat neconstituțional PP „ȘOR**, condus de cetățeanul inclus în sancțiunile naționale și internaționale, Ilan ȘOR.

În completarea scenariului protestelor din Chișinău urmează să se alinieze și regiunea UTAG, care în viziunea F. Ruse este privită ca **unul din principalele focare de instabilitate**.

Conducerea UTAG, în cerc restrâns, analizează posibile acțiuni radicale în raport cu Chișinăul. Aceștia ar planifica, la fel, în **luna martie 2024**, să inițieze acțiuni **„care ar destabiliza situația de securitate din regiunea UTAG”**, precum și ieșirea în public cu declarații de tipul:

- asumarea dreptului de a ieși din componența Republicii Moldova;
- crearea așa-numitei republici Găgăuze;
- blocarea regiunii (intrări/ieșiri).

În cadrul acestora se va argumenta drept cauze: **„politica actualului Președinte al R.Moldova care duce spre război”, „integrarea în UE și NATO, fără acordul UTAG”, „suprimarea dreptului poporului găgăuz”, „distrugerea UTAG prin aplicarea de TVA” etc.**

4. Se atestă **intențiile de a fi provocată o criza politică în R.Moldova**, manifestată prin identificarea și **coruperea unui șir de politicieni/deputați/consilieri locali**, care sunt reprezentanți ai partidelor pro-europene, fapt care ar determina decepționarea cetățenilor în clasa politică actuală și în integrarea europeană a R.Moldova.

5. Utilizarea **sondajelor ca instrument/tactici de influență electorală**.

V. FINANȚĂRILE ILEGALE

Instrumentarul financiar aflat la îndemâna Federației Ruse, include:

- **Metode „tradiționale”** de finanțare ilicită (remunerarea ilicită, donări fictive);
- Utilizarea în scop subversiv și din **finanțări nedeclarate a dimensiunii mediatice**, în special a sectorului „online” (*internetul și produsele electronice multimedia*);
- **Implementarea de diverse proiecte sociale**, care direct sau indirect cuprind elemente ale unei activități politice/electorale, fără indicarea cheltuielilor și/sau a provenienței mijloacelor financiare;
- **Utilizarea regiunii transnistrene** ca zonă în care este practic imposibil documentarea eventualelor achitări ale alegătorilor (*riscul nu se poate manifesta în cadrul alegerilor locale*).

Manifestările specifice ale fenomenului, legate de implicarea directă a factorului extern rus:

- **Transportarea în R. Moldova a banilor (cash) din F. Rusă** sau având ca sursă această țară dar prin state terțe, sau a cardurilor bancare emise și alimentate în state terțe, inclusiv cu mult timp înainte de perioade electorale – utilizați de regulă la remunerarea nedeclarată a membrilor de partid, asigurarea proceselor operaționale ale partidului, coruperea unor candidați și a alegătorilor;
- Pe parcursul campaniilor electorale, factorul extern a sprijinit/finanțat instrumente mediatice utilizate masiv pentru derularea unor operațiuni de *manipulare, dezinformare și incitare a spiritelor în societate*, toate acestea ținând forțe politice cu rating înalt, care nu se află sub influența rusă sau manifestă viziuni pro-occidentale, cu scopul de a-și avantaja candidații proprii (*ținte fiind forțe atât aflate la guvernare/ conducere locală, cât și cele din afara guvernării/conducerii locale, care concurează cu forțele pro-ruse*).
- **Implicarea experților străini (ruși)** ghidați la nivelul Administrației Președintelui F. Ruse, în tandem cu serviciile speciale ruse, în favoarea unui/unor anumiți candidați.
- **Studierea situației social-politice din R. Moldova** cu elaborarea studiilor/ sondajelor pentru partid, în special pe spețele: *preferințe politice ale cetățenilor, probleme sociale ș.a.*
- **Organizarea activității politice a partidului:** *planuri de acțiuni/pași concreți pe termen scurt și lung pentru fiecare conducere de staff electoral, organizație teritorială, grup de inițiativă a partidului.*

* * *

Reieșind din riscurile de securitate și vulnerabilitățile sesizate, Serviciul desfășoară acțiuni de gestionare a unor potențiale crize și de structurare a intențiilor de imixtiune externă în afacerile interne ale Republicii Moldova.